

absorpti transformatique sunt in illa, ut jam solus Dei velle velit, et magis gaudeant, hanc esse Dei voluntatem ut sint beati, quam se beatitudine hac frui. Hanc humanæ voluntatis cum divina conformitatem sequitur excellentissimus amoris affectus, qui non tam conformitatis, quam humanæ voluntatis cum divina unitas vocari potest. Et hæc beatos sic afficit, ut totis viribus, et quam ardentissime velint Deum esse, qui est, tam sapientem, ac potentem, tam misericordem ac iustum, quam est, tam dignum omni honoris et gloriæ amplitudine, ac majestate. DREXEL. *Heliotrop.*, l. II, c. IV, § 2.

NOTE.

Ita 1. Deus Sanctæ Catharinæ Senensis cupienti veram et brevem viam ad perfectionem cognoscere, indicavit his verbis: Scias, servorum meorum salutem perfectionemque hoc uno constare, ut meam solus faciant voluntatem, atque eam summo semper studio adimplere nitantur, quantoque diligentius in id incumbunt, tanto perfectioni propriis accedere, quoniam mihi, qui summa sum perfectio, magis pressiusque adherent. Addidit, hoc exercitium omnes virtutes, scripturarum volumina, et multiplices prædicationes complecti, ita ut, si ipsa suam ibi faciem contemplatura sit, sequæ ad illud composuerit, quidquid patet et latet in divinis sermonibus, adimpletura sit, et sempiterna lætitia et pace fruitura.

Ita 2. Thomas Kempensis, in persona Christi sic loquens: Non ergo æstimes te veram pacem invenisse, si nullam senseris gravitatem: nec tunc totum esse bonum, si neminem patris adversarium: nec hoc esse perfectum, si cuncta fiant secundum tuum affectum. Neque tunc aliquid magni te reputes, aut specialiter dilectum existimes, si in magna fueris devotione atque dulcedine: quia in istis non cognoscitur verus amator virtutis: nec in istis consistit profectus, et perfectio hominis.

In quo ergo Domine?

In offerendo te ex toto corde tuo voluntati divinæ, non querendo quæ tua sunt, nec in parvo nec in magno, nec in tempore, nec in æternitate: ita ut una æquali facie in gratiarum actione permanes, inter prospera et contraria, omnia æqua lance pensando. Si fueris tam fortis, et longanimis in spe, ut

subtracta interiori consolatione, etiam ad ampliora sustinenda cor tuum preparaveris, nec te justificaveris, quasi hæc tantaque pars non deberes, sed me in omnibus dispositionibus justificaveris, et sanctum laudaveris, tunc in vera et recta via pacis ambulas, et spes indubitata erit, quod rursus in júbilo faciem meam sis visurus. (THOM. KEMP., l. III, c. XXV.) Nihil ergo amorem tuum, et cognitorem tuorum beneficiorum ita iustificare debet, sicut voluntas tua in eo et beneplacitum æternæ dispositionis tuæ; de qua tantum contentari debet et consolari, ut ita velit libenter esse minimus, sicut aliquis optaret esse maximus, et ita pacificus, et contentus in novissimo, sicut in loco primo: atque ita libenter despiciabilis et abjectus, nullius quoque nominis et famæ, sicut cæteris honorabilior, et major in mundo. Nam voluntas tua, et amor honoris tui, omnia excedere debet; et plus cum consolari, magisque placere, quam omnia beneficia tibi data, vel danda. *Etriterum*, l. III, THOM. KEMP., c. XXXI.

Ita 3. Alphonsus Madriliensis, c. I et II, fuse et bene addens hoc exercitium alia in tantum superare, quantum sol splendorem candela, et mare integrum unicum guttam excedit. ALPHON. MADRIL., c. I et II.

Ita 4. Alphonsus Rodriguez sic loquens; Cæterum caput divinissimæ ipsius doctrinæ princeps hoc fuit, ut sanctissimæ ipsius voluntati, integre, perfecteque nos dederemus, consecraremque rebus in omnibus, ac singulis. Neque vero verbis dumtaxat (quando orare nos docuit) ita instruxit, ut ab æterno Patre postularem fieri voluntatem ejus sicut in cælo, ita et in terra, sed et ipse huic se doctrinæ perfectissime accomodavit: *ad hunc etenim finem descendit, ait ipse de cælo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus, qui misit me.* Atque implere jam volens opus redemptionis nostræ, in oratione illa facta in horto, tametsi corpus appetitusque sensitivus naturaliter mortem refugeret, quod satis ipsemet expressit, dicendo: *Pater, si possibile est, transeat a me calix iste: nihilominus tamen voluntas, appetitusque superior promptus, expeditusque semper fuit ad calicem, quem dederat illi Pater, alacriter bibendum; unde mox subdidit: Non quod volo ego, sed quod tu.* Ut vero hanc rem in radice penitus inspiciamus, duo hic breviter quidem ad substantialia fundamenta debemus supponere, quibus, veluti duobus

cardinibus, totius sequentis dispositionis superinjecta moles debet inniti. Primum est, omnem profectus perfectionisque rationem in hac conformitate voluntatis nostræ cum divina, consistere, ita ut, quo hæc fuerit major, eo major etiam futurus sit profectus. Facilis ac plana est fundamenti hujus intelligentia. Certum enim est, perfectionem essentialiter consistere in charitate, timoreque Dei. Plena doctrinæ hujus omnia sunt Evangelia, plenæ Pauli Epistolæ, pleni Sanctorum libri. *Hoc est maximum, et primum mandatum. Caritas est vinculum perfectionis. Major horum est charitas, et amor Dei;* hujus autem amoris Dei pars altior, purior, perfectior, est isthæc cum voluntate Dei conformitas in omnibus. Eadem velle, et eadem nolle, firma amicitia est, vox est magni Hieronymi ex Cicerone petita. Quanto igitur arctius quis se adstrinxerit voluntati Dei, tanto melior erit perfectiorque. Præterea clarum etiam est, nihil voluntate Dei melius esse, nihil perfectius. Ergo perfectissimus is erit, qui se Deo perfectissime conformaverit, atque conjunxerit. RODRIG., p. 3, tr. VIII, c. I.

Ita 5. Blosius his verbis: Quisquis ita bona præditus est voluntate, ut sese abneget, et propriæ renuntiet voluntati, sequæ liberrime resignet, ac dedat voluntati Dei, ejus bona voluntas est perfecta, idemque absque formidine, et anxia sui cura vitam transigit, caduque ac labentia cuncta pronulat, et de vita æterna obtinenda quamdam se sentit habere certitudinem. Eiusdem in omnibus cum Deo voluntatis est, et pacem habet cum Deo, et in Deo imperturbabilem. Hic ex Deo natus, et verus Christi discipulus est: quia mitis est, et humilis corde. Modeste, suaviter, ac tranquille ferre novit et verba aspera, et truces gestus, sæva opera et quidquid demum injuriæ, sive in ipsum, sive in amicos ejus conferri possit. Eum nihil perturbare potest, neque jactura rerum terrenarum, neque corporis adversa valetudo, neque ignominia, neque mors, neque vita, neque purgatorium, neque dæmon, neque infernus. Quia enim ex vero amore divinæ se resignavit voluntati, et nullius mortiferi peccati conscientia mordetur, facile illi toleratu est, quidquid de eo mandat fieri Deus, in tempore et æternitate. Itaque cum aliquid patitur, et in omni rerum eventu, ita cogitat ac dicit: Domine, sicut ipse ab æternitate, antequam ego essem, voluisti, ita fiat, et non ut ego volo. Non meum commodum,

non meam oblectationem querere debeo, sed tuum honorem, et tuam laudem. Gratior mihi est tua sancta voluntas, quam optandi libertas. En igitur me ipsum dedo, resigno, et promitto tibi, Deus meus, non in tempore modo, sed etiam in ævum sempiternum. BLOSIVS, in *farrag. utilissi. instit.*

Ita 6. S. Paulus ad Romanos scribens: *Nolite conformari huic sæculo, sed reformamini in novitate sensus vestri, ut probetis, quæ sit voluntas Dei bona* (id est, quæ Deus vult, bene placeant, et quomodo Deus vult) *et perfecta* (id est, quia Deus vult, singula facientes) uti docet P. Gaudier, part. II, Sess. 2, cap. XII, his verbis: Præfata conformatio voluntatis nostræ cum divina requirit, ut non tantum velimus idem, quod Deus vult, et nolimus, quod non vult, sed etiam id velimus, et nolimus eo modo, et propter eandem rationem, propter quam Deus vult. S. PAVLUS ad ROM., c. XII.

Ita 7. P. Antonius Gaudier, addens, hanc praxim habere tres proprietates valde optandas, 1. quod sit valde facilis, et idecirco maxime conveniens, non eruditis tantum, sed etiam rudibus, et idiotis, præcipue his, qui in afflictione aliqua positi, divini consilii rationes non intuentur, nec facile aliis mediis pervenire possunt ad perfectionem, cum sæpe impediuntur, ne multa agere possint, quæ tamen videntur requiri ad perfectionem; nam iis facile hoc uno actu juvantur. Præterea, quid facilius infanti ignoranti, et cæco, quam matris, aut alterius ductum sequi? quid ergo pariter facilius, quam se projicere in amplexus optimi Patris, et tutissimum providentiæ divinæ sinum? 2. Quod sit maxime simplex; paucæ enim requirit, eaque non difficilia cognitæ, et tamen, licet sit simplex, involvit omnem perfectionem imaginabilem, sicut actus ipse voluntatis Dei simplicissimus omne prorsus bonum habet pro objecto, tam proprium, quam creaturarum, quæ creaturæ si quid perfectionis habent, vi illius actus unius habent. 3. Quod sit valde expedita; nam idecirco tam multa, eaque evidentiæ signa voluntatis suæ dedit Deus, ut facile in omnibus pene rebus et actionibus possimus eam cognoscere, quod valde nos juvat, ut facile et expedite eidem nos conformemur. GAUDIER, p. 2, *serm.* II, c. XIX.

Ita 8. Jeremias Drexelius sequentibus verbis: Omnes humanæ actiones pretium sui habent a fine, quem spectant: hinc illæ tam

bonæ vel malæ, quam illarum finis est. At vero finem actionum nostrarum nec meliorem, nec sublimiorem reperimus ullum voluntate divina, hoc est, ipso Deo. Ergo nec meliores nec sublimiores actiones ullæ sunt, quam quæ proximæ huic fini. Hinc illud Basilii Magni effatum, totam sanctitatis summam in homine Christiano esse, ut is rerum omnium, quæ grandium, quæ exilium causas ad unum, solumque Deum referat, et sese in omnibus divina voluntati promptissime subiciat. Hæc illa est sanctis patribus, et sanctioris vitæ Magistris toties, ac tantopere commendata Resignatio, quam vocant principium omnis tranquillitatis, ut quæ hominem in Dei longe tutissima manu collocat, ita quidem ut homo jam nolit esse suus, sed Dei, nec sibi vivere, sed Deo, et nihil non facere propter Deum, tam adversis contentus, quam prosperis. Hoc Deus adeo in amoribus, et deliciis habet, ut Hebræum regem David augustissimo titulo donans, appellavit virum secundum cor suum, qui faciat omnes voluntates suas. Adeo enim Rex ille affixum habebat cor divino coram, et ad omnes Dei nutus se promptum, ac paratum siseret. Hac omnino ratione plurimum quotidie promereri quis potest, si actiones illas omnes ex se nec vituperio, nec laude dignas, uti sunt edere, bibere, deambulare, dormire, etc., ad divinam referat voluntatem, neque idea edat aut bibat, quod esuriat aut sitiatur, sed quod Deo id fieri placeat. DREX. in *Heliot.*, l. III, c. iv.

FUNDAMENTUM II.

Semper in nostra potestate est, supposito ordinaria gratiæ divini auxilio, voluntatem divinam perfecte adimplere, cum ad hoc plus non requiratur, quam ut faciamus quæ Deus vult, quomodo vult, et quia vult, quod semper in nostra est potestate.

NOTE.

Ita 4. Deus ipse dicens: *Mandatum hoc, quod ego præcipio tibi hodie, non supra te est, neque procul positum, nec in celo situm etc., sed juxta te est sermo valde, in ore tuo, et in corde tuo, ut facias illum. Deuter. c. xxx.*

Ita 2. Christus, dum S. Catharinæ scire cupienti, quæ sit voluntas ejus, dixit his verbis: Si paucis, et collectim scire desideras voluntatem meam, hæc est, ut summe, et semper ames me. Si autem me perfecte

amare vis, hæc tria facere necesse est. 1. Voluntatem tuam ab omni amore, affectuque terreno, et carnali prorsus amoves, ita ut nil temporale ames, nisi propter me, quoniam divinus amor terreni affectus, aut alterius amoris, consortium pati non potest. 2. Ut omnes cogitationes et opera, ad meum honorem et gloriam dirigas, et des operam verbis, precibus, et exemplis, ut alii quoque omnes me unum norint, ament, et colant. 3. Ut nolis non solum malum, sed et bonum, quod ipse nolim, atque adeo per quemcumque casum non frangatur mens tua, sed inconnensa fide semper teneas, me Deum tuum omnipotentem magis amare te, quam tu te ipsam. In *Dialog.*

Ita 3. Joannes Ximenes Coadjutor e Soc. Jesu, qui dicere solebat se tres habere interpretes voluntatis divinæ, scilicet Deum in cælo, Superiorem in Capitulo, rationem domini. *Vita PP. Balth. Alvar.*, c. xxi.

Ita 4. P. Gaudier dicens, hæc esse signa voluntatis divinæ: 1. Præceptum. 2. Consilium Dei. 3. Christi vita, et exemplum. 4. Vocatio Dei ad statum, vel officium. 5. Obedientiæ vox, sive viva superiorum, sive mortua regularum et consuetudinum. 6. Consilium vivorum bonorum, eorum præcipue, qui post Superiores animarum nostrarum Directores sunt, imo vero aliorum omnium judicium, quod non est malum, etsi nostrum videatur melius, tamen humiliter et Deum amanti ordinarie sequendum est, nisi aliqua alia signa Dei voluntati obstant. 7. Operationes Dei supernaturales, v. gr. inspirationes, exempla aliorum, prædicationes. 8. Permissio peccatorum. In dubiis autem idem assignat sequentes tres regulas. 1. Cæteris paribus semper inclinandum est in id, quod vilius est, et plus abnegationis continet; hoc enim tutissimum et non tantum nostro merito, sed etiam Evangelicæ regulæ, quæ jubet novissimum locum eligere, consorsium est, et certum est id magis placere tunc divinæ Majestati. 2. In dubiis semper inclinandum est in favorem proximi, et amplectenda pars ipsi utilior, honoratior, lenior, et quæ futura est majori ædificationi, et minus periculum perturbationis continet. 3. Si neutrum hoc sufficiat, duo sunt facienda. In primis res accurate Deo semel, iterumque in oratione commendanda est. Deinde proponendum constanter, quod velit majorem Dei gloriam querere, idque eligendum, quod videbitur ad hunc finem convenientius;

fieri enim non potest, quin Deus signum aliquod aperiat, quo vel suam voluntatem declaret, vel saltem ad prosperum deducat exitum, quod tam sincere ad gloriam suam deductum est.

FUNDAMENTUM III.

Hoc ipso, quod Deus sit summe potens, sapiens, et bonus, potest, scit, et vult semper id, quod optimum est circa nos ordinare, nec nos quidquam melius optare, aut eligere possumus, quam quod de facto de nobis ipse disposuit, cum sine illius voluntate fieri nihil possit.

NOTE.

Ita 1. Christus S. Catharinæ Senensi cupienti viam cognoscere, qua posset ad perfectam voluntatis suæ cum divina conformatione pertinere, indicavit his verbis: Volo, ut certa fide, alta mente, ac frequenti consideratione mediteris, me Deum tuum gloriosissimum, qui te ad beatitudinem fruendam creavi, æternum esse, summum, omnipotentem, vobisque omnia, quæ mihi sunt placita, facere, nec esse, qui, vel tantillum meæ possit resistere voluntati, nec quidquam sine eadem voluntate mea vobis accidere, nihil prorsus nisi me permittente provenire, ut per Prophetam vobis enuntiavi, non esse malum in civitate, quod non ipse fecerim, id est, permiserim. Mediteris pariter, me Deum esse summæ sapientiæ, perfectissimæ cognitionis et intelligentiæ, omnia certa ratione videntis, et acutissime penetrantis; ut ad cælum, terram, mundum totum, et universa gubernanda, nulla possim ratione falli, nullo errore turbari: quod si non ita esset, nec Deus essem, nec sapientissimus. Et ut tantillum percipias vim hujus sapientiæ meæ, scias, de malo culpæ et pœnæ, me longe majus bonum, quam sit malum, elicere. 2. Velim considerare, me eundem Deum tuum non minus summe bonum esse, et hæc de causa non posse, nisi quæ bona sunt, utilia, et salubria tibi et aliis velle; non posse a me aliquid malum provenire, nihil odisse, et hominem, ut mea bonitate creavi, ita per me semper inestimabili dilectione prosequi. His vero per firmam fidem, mente ac meditatione collectis, cognoscens, tribulationes, tentationes, difficultates, dolores, infirmitates, et adversa omnia ob nullam aliam causam me gubernante provenire, nisi utilitatis, et salutis vestræ gratia, ut per ea, quæ

videntur vobis mala, a pravitate corrigamini, et ad virtutem, qua itur ad verum et summum bonum vobis incognitam, perducamini. Cognoscens præterea hoc fidei lumine illustrata, me Deum tuum magis scire posse, et velle bonum tuum, quam tu, teque id nec posse, nec scire, nec velle absque gratia mea. In *Dial.*

Ita 2. Salomon: *Bona et mala, vita et mors, paupertas et honestas, a Deo sunt. Eccl. c. i.*

Ita 3. S. Augustinus dicens: Prorsus ad Deum tuum refer flagellum tuum, quia nec diabolus tibi aliquid facit, nisi ille permittat, qui desuper habet potestatem. S. AUG. in *Ps.*

Ita 4. Rodriguez sic discurrens: Alterum fundamentum est: citra voluntatem Dei nihil prorsus in mundo posse contingere, secluso peccato, cujus Deus auctor nec est, nec vere esse potest. Sicut enim naturæ ignis repugnat frigefacere, aquæ calefacere, solis obtenebrare, sic infinitis magis repugnat immensæ bonitati Dei amare peccatum. *Mundi sunt oculi tui* (loquitur de Deo Abacuc) *ne videas malum, et respicere ad iniquitatem non poteris*, sicuti cum volumus dicere de aliquo, quod alterum oderit, dicimus: Non potest illum videre. Quoniam non Deus volens iniquitatem est. De hoc Dei erga peccatum odio plena est omnis scriptura. Hoc inquam seposito, alia omnia, etiam mala pœnæ, ex voluntate Dei eveniunt, et fortuna in mundo nulla est, quod Ethnicis somniabant. Bona enim, quæ mundus fortunæ nominat, non ab hac, sed a solo Deo sunt. Ac tametsi non negemus, etiam causis secundis suam efficientiam, certum tamen est, nihil fieri in vasta hac mundi republica, nisi voluntate, ordinationeque summi illius Imperatoris, et Monarchæ Dei, qui eam moderatur. Respectu Dei casus nullus est, sed dextera Dei facit omnia. Unus ipse in numero habet omnia ossa corporis, omnes capillos capitis tui ex quibus nec unus peribit sine nutu permissuque Dei; sed quid dico de homine? nec avicula quidem laqueo venatoris, sine dispensatione Dei, implicatur, *Nonne duo passeris veniunt dipondio? et unus ex his non cadet super terram sine Patre vestro*; sed nec frondes moventur in arbore sine Deo. Et quid de ipsis sortibus? mittuntur in sinum, sed a Domino temperantur; sic et sors cecidit super Matthiam, non casu, sed decreto, et providentia magni Dei, qui illum habere voluit

Apostolum per hanc viam. RODRIG., p. 4, n. 3, c. II.

Ita S. Drexelius sic loquens: Omnia mundi mala (peccatum excipimus) a Deo esse, hac ratione docent Theologi. In omni peccato duo sunt, culpa et poena. Deus est auctor poenae, quae in peccato est, sed neutiquam culpae, sic et mala naturae peccati sunt poenae, sic et mala naturae oriantur a divina voluntate. Naturae mala vocamus, famem, sitim, morbos, dolores, etc. quae saepissime nihil habent cum peccato commercii. Itaque Deus reipsa (et, ut in scholis loquuntur, effective positive) omnia poena naturaeque mala vult (intentione saltem secundaria) ob justissimas causas, solum peccatum, seu, culpam permittit. Ideo haec Dei voluntas Permittens, illa Ordinans vocatur. Id igitur omne, quod nos malum vocamus, a Dei voluntate est. Ita Theologi. Hoc fundamentum altissime in animo jaciendum; maximi enim refert, probe istud capere, idque semper persuasissimum habere, poenarum, et malorum omnium causam primam esse voluntatem divinam, culpa tamen, ut monuimus, semper seclusa. DREXEL. in *Heliotrop.*, l. I, c. 1, § 2.

Ita 6. Thomas Kempensis his verbis: Qui in me confidit, nec proprio judicio stare appetit, absque humano terrore erit. Ego enim sum Judex, et cognitor omnium secretorum: ego scio qualiter res acta est; ego injuriantem novi, et sustinentem. A me exiit verbum istud, me permittente hoc accidit, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes. Ego reum, et innocentem judicabo, sed occulto judicio utrumque ante probare volui. Atque haec sunt tria illa fundamenta, quibus, ut dixi, firmissime homo inniti debet, si ad solidam perfectionem per compendiosissimam viam pervenire, veramque animae tranquillitatem obtinere cupit, id quod ex sequentibus corollariis clarius intelliges. THOM. KEMP., l. III, c. XLVI.

COROLLARIA EX DICTIS FUNDAMENTIS DEDUCTA.

COROLLARIUM.

TRISTITIA. Itaque ex dictis fundamentis colliges 1. *Te non debere de ulla re tristari, quam de peccato, cum hoc solum separet te a*

voluntate divina, atque adeo vera felicitate te privet, reliqua vero omnia separare te a voluntate divina non possint, nisi tu ipse consentias.

NOTE.

Ita 1. Deus per Salomonem: *Non contrabitur justum quicquid ei acciderit.* SALOMON, *prov.*, c. XII.

Ita 2. S. Paulus dicens: *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.* S. PAUL., ad *Rom.*, c. VIII.

Ita 3. S. Augustinus, sic animans: Quid timet homo in sinu Dei positus? tu de sinu illius noli cadere, et quicquid ibi passus fueris, ad salutem valebit, et non ad perniciem. S. AUG., s. de *ver. Dom.*

Ita 4. S. Catharina Senensis dicere solita, Justos Christo similes esse, qui etiam in hac vita non caruit beatitudine. RODRIG., p. 1, tr. VIII, c. IV.

Ita 5. Mendicus, de quo Drexelius sic narrat: Fuit olim magni nominis Theologus, qui octennium ipsum assiduis precibus Deum obsecravit, hominem sibi monstraret, a quo viam doceretur ad caelum compendiosissimam. Eo igitur die, quo hujus hominis alloquendi desiderio maximo tenebatur, nec aliud mallet, vocem Magistram tam arcane veritatis, quem coelitus alatum audire sibi visus, quae sic moneret. Exi foras ad templi vestibulum, et qualem quaeris, reperies hominem. Prodiit ergo in publicum, et ad aedis sacrae limina mendicum invenit tibi ulcerosis, et multo putre fluentibus; vestis mendici vix trium obolorum erat. Huic Theologus candidum precatum est et prosperum mane. Cui mendicus: Non memini, ait, me unquam habuisse adversum. Hic litteratus ille, primam salutationem velut correcturus, eia, inquit, fortunatum te reddat Deus. At ego, inquit, mendicabulum, infortunatus nunquam fui. Obstupuit ad hanc vocem Theologus, sed ne forsitan errasset audiendo, votum suum repelens, sed paulo aliis verbis, eequid ais, inquit, felicem esse te jubeo. Mox iterum mendicus, numquam, ait, infelix fui. Theologus argutari credens dicacem mendiculum, et ut hominis ingenium experiretur, eveniant, inquit, volo tibi, quae optas, atque id fiat. Non est, ait iste, quod hic querat: omnia fiunt, ut volo, quamvis fortunae mea consilia non applieem. At Doctor ille denuo salutans ac valedicens, servet te Deus, inquit, vir bone, si quidem fortunam oderis.

Sed dic, obsecro, tunc solus inter calamitosos mortales beatus? Job ergo falsus, qui asserit: *Homo natus de muliere, brevi vivens tempore, repletur multis miseriis*; et quomodo tu solus evasisti omnes malos dies? non satis asequor animi tui sensa. Ad quae mendicus: Sic est, mi Domine, ut dixi. Oplanti mane prosperum, negavi me unquam habuisse prosperum. Sorte mea, quam mihi Deus hic assignavit, contentissimus sum: non egere felicitate, felicitas mea est. Monstra illa, Fortuna et Infortunium, neminem laedunt, nisi volentem, aut certe timentem laedunt: nec ego unquam fortunae supplico, sed Patri caelesti, qui rerum omnium eventus gubernat. Ita me nunquam infelicem fuisse aio, ut cui omnia ex voto cadunt. Quod si fame urgear, Deum providissimum Patrem ob id laudo. Si frigus me urat, si nimbus in me ruat, si aliis caelum injuriis me impelat, Deum aequo laudo; cum aliis ludibrio sum, Deum non minus laudo. Nam certus sum, horum omnium auctorem esse Deum, nec posse non esse optimum, quod Deus facit. Ideo quicquid Deus vel tribuit, vel evenire permittit, gratum sit an ingratum, dulce an amarum juste habeo; nam haec omnia velut de manu Parentis optimi laetus accepto, et hoc unum volo, quod vult Deus. Ita omnia fiunt, ut volo. Miser est, qui fortunam aliquid in se posse credit, et is demum vere infelix est, qui nescit quam felicitatem in hoc orbe somniat. Haec vera est felicitas in hac vita, soli voluntati divinae quam tenacissime inherere. Dei voluntas optima, rectissima voluntas, quae non rectior fieri, nec mala esse potest. Haec de omnibus judicat, de hac nullus. Ut hanc sequar, meum ego stadium omne confero, in hanc unam, curam tota mente incumbo, ut quicquid vult Deus, hoc et ego nunquam non velim. Ea de causa nequaquam infelicem me censeo, quando meam omnem voluntatem sic integre in divinam transfudi, ut apud me non aliud velle sit, aut nolle, quam quod Deus vult, aut non vult. Ita ne vero, inquit Theologus, tu ista ex animi tui sententia profers? sed dic, obsecro, eadem ne tibi mens esset, si te Deus ad inferos statuisset praecipitare? cui prompte mendicus: me, inquit, ille ad inferos praecipitare? ad inferos ille? At scias, duo mihi esse brachia miri roboris, his ego illum artissime stringerem complexu insolubili. Unum brachium est, subjectissima humilitas per sui oblationem, alterum cha-

ritas sincerissima per Dei dilectionem. His ego me brachiis Deo sic innecterem, ut quocumque ablegaret, illic eum una mecum traherem. Et sane multo foret optatius, extra caelum esse cum Deo, quam in caelo sine illo. Theologus ad has voces attentus, cum animo suo agitare cepit, hanc illam esse compendiosissimam semitam ad Deum. Sed libuit ulterius sciscitari, et sapientiam in domo tam incommoda habitantem elicere in apertum; et unde tu, inquit, huc advenisti? a Deo veni, respondit mendicus. Cui Theologus iterum: et ubinam locorum, inquit, reperisti Deum? ubi res creatas omnes, ait iste, deserui. Theologus denuo, ubi vero, ait, Deum reliquisti? subiecit pauper: in mentibus puris, ac bone voluntatis. Eequid tandem hominis es? ait Theologus. Mox alter, quisquis sim, inquit, sorte mea tam contentus sum, ut eam cum omnium Regum opulentis non commutaverim. Rex est, quisquis sibimet novit imperare. Ergone te Regem credam? inquit alter; ubi regnum tuum? illic, ait mendicus, et simul digito caelum monstravit: Rex est, cui Regnum illud in alto certis chirographis transcriptum est. Denique Theologus finem facturus questionibus, quis ista, inquit, te docuit? quis hunc tibi animum iniecit? respondit alter, dicam Domine: totos ego dies sedit, et jam vel precibus vel piis cogitationibus vaco: et hoc unice curo, ut Deo semper sim conjunctissimus. Conjunctio et familiaritas cum Deo, divinaque voluntas docet haec omnia. Plura quaerere volebat Theologus, sed in aliud tempus id differendum ratus, in praesenti valedixit. Dum abiit, multa secum cogitans; en, aiebat ipse sibi, doctorem reperisti rectissimae ad Deum viae. Quam vere Augustinus: Surgunt indocti, et caelum rapiunt, et nos cum doctrinis nostris sine corde, ecce ubi voluturum in carne et sanguine? *Heliotr.*, l. III, c. I.

Ita 6. Rodriguez sic loquens: Quicumque igitur hanc conformitatem suae voluntatis cum divina integre perfecte attigerit, omnia tamquam de manu Dei descendencia cupide amplexando, hic utique beatitudinem possederit in terris, fruetur enim perfundereturque perenni quodam gaudio, et laetitia inenarrabili animae, quia quidem felicitate gaudet in hac vita magni servi et amici Dei. Certum siquidem est illud Apostolicum. *Non est Regnum Dei esca, et potus, sed justitia, et pax, et gaudium in Spiritu S. Merito*

autem dicitur alma hæc pax beatitudo, quodam enim modo facit nos similes beatis. Uti enim in celo nulla est vicissitudo, nullum, ut sic dicam, vade et veni, sed jugis consistentia beatorum in uno esse, gaudendo in, et de Deo: ita et illi, qui hic adepti sunt dictam conformitatem, ut omnis ipsorum gustus et oblectatio, sit ipse gustus et beneplacitum Dei, exultat omnis inquietudo atque turbatio, quæ aliis ex rerum hujus mundi vicissitudine perpetua accidit; etenim illorum mens ita absorpta in Deo est, ut, cum videant a Deo proficisci universa, et in omnibus impleatur sanctissima, rectissimaque ejus voluntas, molestiæ ipsæ, curæque vitæ presentis vertantur ipsis in gaudium, quia magis querunt voluntatem Dei, quam suam. Atque ita nihil est, quod illis aliquam possit ingenerare molestiam. Si enim adversa omnia, uti jam diximus, ab ipsis accipiuntur, tamquam singulares a Deo immisi favores et consolationes, nihil profecto est, quod altissimam illam eorumdem quietem possit vel in minimo interturbare. *ROBERT.*, p. 4, cr. viii, c. iv.

Ita 7. Drexellius his verbis veritatem hanc confirmans: Quisquis hanc propriæ voluntatis cum divina conformationem perfecte attigeris, omniarumque velut de manu Dei cupide amplexatus fueris hæc tua in hoc orbe inferiore beatitudo erit; frueris perenni quodam gaudio, et lætitia non multis nota, hac enim felicitate fruuntur homines intima familiaritate Deo conjuncti: Beatus es, et bene tibi erit. Certum siquidem Paulinum illud: Non est Regnum Dei esca, et potus, sed justitia, et pax, et gaudium in Spiritu Sancto. Qui enim in hoc servit Christo, placeat Deo, et probatus est hominibus. Uti autem in celo nulla est vicissitudo, nullum (ut sic loquar) heri aut hodie, sed continuus quidam sibi que semper simillimus æternæ voluptatis affluxus, isque invariabilis, et nunquam non simul totus; quoniam mille anni ante oculos tuos tamquam dies hesternæ, quæ præterit; ita, et ii, qui hanc suæ, et divinæ voluntatis unionem adepti sunt, jam pene immutabiles, quicquid ærumnosæ vicissitudinis intercurrit, rationis imperio premunt; omnis eorum gustus, et oblectatio est Dei beneplacitum: exultat hinc inquietudo, atque turbatio, quarum aliquoquin aliæ atque aliæ sine numero quotidie nascuntur. Voluntas illorum a Dei voluntate sic suaviter sopita est, ut, cum videant a Deo proficisci

universa, sanctissimamque ejus voluntatem in omnibus implei, molestiæ ipsæ, ærumnæque particulam gaudii secum afferant, quia in his ipsis molestiis, ærumnisque divinam voluntatem reperiunt, et certius, quam in rebus secundissimis. Ita quætenum illorum altissimam, si forte quid incurrat, nihil est certe, quod evertat. *Qui confidunt in Domino, sicut mons Sion, non commovebitur in æternum.* DREX., l. III, c. vi.

Ita 8. Deus ipse sanctæ Catherinæ Senensis dicens: Volo te nosse, quod omnes pœnæ, quibus homines in hoc mundo affliguntur, in voluntate consistunt, quia, si voluntas esset ordinata, et concurs cum voluntate mea, careret quodammodo pœna. Quamvis enim is, qui hac sancta, ordinataque voluntate præditus est, sentiat laborem et dolorem, quidquid tamen amore mei sponte patitur, quasi sine pœna portat, libentissime enim sustinet illud, considerans, et sciens, meam esse voluntatem atque permissionem, ut patiat. Mens ejus in quovis dolore corporali libera est, cum voluntas ipsius in omnibus sit conformis, et unita voluntati meæ. *In Dial.*

COROLLARIUM II.

INVIDIA. Colliges 2. *Nulli hominum est ob ullum temporale, aut spirituale bonum invadere debere, cum semper occasionem habeas eodem bono fruendi, scilicet beneplacito Dei.*

NOTE.

Ita 4. David exemplo suo docuit, dum dixit: *Particeps ego sum omnium incrementum te, et custodientium mandata tua.* Ps. cxviii.

Ita 2. Seneca dicens: Scito, quod nulli invidet vir bonus; quis autem magis bonitate præditus est, quam qui in omnibus regule omnis bonitatis, id est, voluntati divinæ, se conformat? *Sen. in epist.*

Ita 3. Thomas Kempensis, sic Deum alloquens: Omnia, quæ in anima habemus, et corpore; et quæcumque exterius, vel interiorius, naturaliter, vel supernaturaliter, possidemus, tua sunt beneficia, et te beneficium, pium, ac bonum commendant, a quo bona cuncta accepimus. Et si alius plura, alius pauciora accepit, omnia tamen tua sunt; et sine te nec minimum potest haberi. Ille qui majora accepit, non potest merito suo gloriari, neque super alios extolli, nec minori

insultare; quia ille major, et melior, qui sibi minus adscribit, et in regratiando humilior est, atque devotior. Et qui omnibus viorem se æstimat et indigniorem se judicat, aptior est ad percipienda majora. Qui autem pauciora accepit, contristari non debet, nec indignanter ferre, neque ditiori invidere; sed te potius attendere, et tuam bonitatem maxime laudare, quod tam affluenter, tam gratis, et libenter, sine personarum acceptione, tua munera largiris. Omnia ex te, et ideo in omnibus es laudandus. Tu scis, quid unicuique donari expediat, et cur iste minus, et ille amplius habeat, non nostrum sed tuum est hoc discernere, apud quem singulorum definita sunt merita. Nihil ergo amorem tuum, et cognitorem beneficiorum tuorum, ita lætificare debet, sicut voluntas tua in eo, et beneplacitum æternæ dispositionis tuæ; de qua tantum contentari debet, et consolari, ut ita libenter velit esse minimus, sicut aliquis optaret esse maximus, et ita pacificus et contentus in novissimo, sicut in loco primo: atque ita libenter despiciabilis, et abjectus, nullius quoque nominis et famæ, sicut cæteris honorabilior, et major in mundo. Nam voluntas tua, et amor honoris tui, omnia excedere debet, et plus eum consolari, magisque placere, quam omnia beneficia sibi data, vel danda.

COROLLARIUM III.

TALENTORUM DISTRIBUTIO. Colliges 3. *Te non tristari debere, si advertas, te minoram, quam alii talenta possidere, quia omnia talenta sunt tantum instrumenta ad voluntatem Dei faciendam; unde si pauciora tibi dedit talenta, minus quoque a te requiret, atque adeo æque poteris beneplacitum divinum per tua minoram talenta, quam alius per majora, procurare.*

NOTE.

Ita 4. S. Hieronymus docuit dicens: In templo Dei offerat unusquisque quod potest, alii aurum, et argentum, et lapides pretiosos; alii byssum, et purpuram, et coccum offerant, et hyacinthum: mecum bene agatur, si obtulero pelles animalium, et caprarum pilos. S. HIERON. *in prolog. Galeni.*

Ita 2. Joannes Avila: Nullum credo in mundo fuisse Sanctum, qui non voluerit esse melior, quam fuit, sed non propterea animi sui pacem hinc amittebant; neque enim

id tam ex propria cupiditate, utpote quæ nunquam dicit, sufficit, desiderabant, quam propter Deum, cujus divisione ac distributione munerum satis erant contenti, etsi ipsis delisset minus, rati verum amorem consistere, quod contenti viverent eo, quod ipse eis daret, quam in multa habendi desiderio, etsi id amor proprius non nisi ad melius Deo serviendum fieri dicit. *Avila.* xxiii, 23, *sup. audi filia.*

Ita 3. Thomas Kempensis, sic Deum alloquens, inquit: Unde, Domine Deus, pro magno etiam reputo beneficio, non multa habere, unde exterius, et secundum homines laus, et gloria apparet; ita ut considerata quis paupertate, et vilitate personæ suæ, non modo nullam gravitatem, aut tristitiam, vel dejectionem inde concepit, sed potius consolationem, et hilaritatem magnam: quia tu Deus pauperes, et humiles, atque huic mundo despectos tibi elegisti in familiares, et domesticos. Testes sunt ipsi Apostoli tui, quos principes super omnem terram constituisti. Fuerunt tamen sine querela conversati in mundo etiam humiles et simplices, sine omni malitia, et dolo, ut etiam pati contumelias gauderent pro nomine tuo, et quæ minus abhorret, ipsi amplecterentur affectu magno. *Thom. Kemp.* l. III, xii.

Ita 4. S. Paulus, hæc omnia, inquit, operatur unus atque idem spiritus, dividens singulis prout vult. S. PAULUS, *ad Cor.* i, c. xii.

Ita 5. Rodriguez dicens: Omnino convenit, unumquemque iis talentis intellectus, ingenii, habilitatis, aliarumque qualitatum esse contentum, quæ divina bonitas ipsi communicavit, nec propterea, quod ea multis fortasse aliis concedat, debet animo esse dejectior. Res istæ ita in hoc mundo sunt ordinatæ, atque dispositæ, ut nemo sit, cui non aliquid desit: et tametsi videantur sibi aliqui in nonnullis rebus esse extimii, et vero etiam sint, habent nihilominus semper etiam alia, quæ ipsos humiliter, in quibus opus habent hæc conformitate. Viri sancti, quia periculum magnorum talentorum vere pertrabant, non solum ea non presabant, sed et serio refugiebant. Audi Davidem: *Ab altitudine dici timeo*: et hinc Deo magis placebant, qui servos suos humiles vult, non elatos. O si semel capaces fieri possemus saluberrimæ doctrinæ hujus, omnia videlicet esse nugæ et vanitatem, præterquam facere voluntatem Dei? Si tu absque litteris, vel saltem iis leviter tinctus, plus sapias, et pla-

ces Deo, quid tibi cum litteris? si ob aliquem finem deberes illas velle, certe ob id unum velle deberes, ut Deo placeres; jam si Deo plus places vel nihil vel parum sciendo, uti revera plus places, quandoquidem ipse est, qui hanc distributionem fecit, quorsum te ipsum affligis? cur vis esse plus, cum te Deus velit esse minus? non plauerunt Deo magna illa sacrificia, quæ ipsi Rex Saul voluit offerre, quia res non erant conformes divinæ voluntati, quare nec placebunt eidem alta tua, sublimiaque desideria. Non consistit bonum nostrum, nec in profectu nostro litterario, nec in magnis qualitatibus, nec in re alia ulla, quam in voluntate Dei, et in bona exactaque reddenda ratione eorum, quæ Deus nobis tradidit, in his figendus est oculus cordis, et non in donis. *ROD. p. 4, tr. VIII, 13.*

COROLLARIUM IV.

INDIFFERENTIA. Colliges 4. *Te ad omnia loca, et officia indifferentem esse debere, cum in uno æque ac altero occasione habeas finem tuum, id est, beneplacitum divinum obtinendi.*

NOTE.

Ita 1. S. Paulus dicens: *Spectaculum facti sumus mundo, et Angelis, et hominibus, etc. non ergo refert, quam personam, sed quam bene agas.* S. PAULUS II, *ad Cor.*

Ita 2. S. Augustinus: *Optimus minister ille est, qui non magis nititur a te audire, quod ipse voluerit, sed potius velle, quod a te audiverit.* S. AUG. I, X, *confess. XXVI.*

Ita 3. B. Aloysius dicere solitus, Religionem navi esse similem, in qua æque magnum spatium vehendo conficiunt, qui ad remos, quam qui ad clavum sedent. *Vita.*

Ita 4. Thomas Kemp. Munit parum locus, si deest spiritus fervoris; nec diu stabit pax illa quesita forinsecus, si vacat a vero fundamento status cordis, hoc est, nisi steteris in me, permutare te potes, sed non meliorare. THOMAS KEMP. I, III, XXVII.

Ita 5. Rodriguez sic loquens: *Apposita est ad hanc rem declarandam similitudo eorum, qui comœdias exhibent, quorum laus non regulatur a persona, quam representant, sed a modo, dexteritate, et gratia, quacumque representant, agunt, movent, loquuntur. Unde si hæc melius præstet is, qui rusticum exprimit, eo qui Cæsarem, laus, et præmium*

ab æquis censoribus illi adsignatur, non huic. Ita quod Deus in nobis polissimum attendit in hac vita (quæ quid aliud est, nisi comœdia, et utinam in tragediam non terminetur) non est persona, quam representamus, v. g. superioris, concionatoris, sacristæ, seu æditui, janitoris, sed illud unum, quam bene scilicet suam quisque personam representet. Quare si melius munere suo fungatur Coadjutor Superiore, vel Concionatore, recipiet majus his in cœlo præmium, magisque a Deo honorabitur. Non potisset interdum aliquis representare personam Regis, representando vero personam famuli, vel pastoris, honorem laudemque retulit, sic non fuisset tu fortassis idoneus; ad sustinendam personam Concionatoris, aut Superioris, jam vero bene laudabiliterque sustines personam Confessarii, Ministri, vel Coadjutoris. Novit optime Deus dare cuique, quod ipsi congruit, et secundum propriam virtutem. Nemo igitur aut affectet, aut appetat personam sibi non convenientem, nec talenta sibi indebita. Sed hoc sit studium cujusque, ut donum, quod Deus ipsi esse clariguit, fructuose ad ejusdem gloriam colloct; hoc enim et Deo erit longe gratius, et copiosius in cœlo præmium percipiet. *ROD. XIII.*

Ita 6. Ignatius Loiola, asserens, eos, qui in Societate vivunt, debere esse indifferentes ad proficiendum, et residendum in quacumque plaga mundi, quocumque eos miserit obedientia, inter fideles, et infideles, sive ad Indos, Hæreticos, etc. Et quidem circa hoc faciunt Professi quartum votum solemnem Romano Pontifici, obligando se ad eundem prompte et libere, nulla obtenta excusatione, ad quacumque mundi partem, ad quam eos sua Sanctitas miserit, nihil petendo viatici, nec per se, nec per alios, nec temporale quicquam, idque sive pedibus, sive equo, cum pecuniis, vel sine, petendo elemosynam, prout Sanctitatis suæ melius in Domino videbitur. Et asserit ibi S. P. N. finem, et intentionem faciendi hoc votum esse, ad conformandum se magis voluntati divinæ; cum enim primi illi Patres diversarum essent Regionum, et non constaret, ubi eam terrarum magis esset placitum Deo ipsos occupare, fidelesne inter, an infideles, ad constituendum se in balance divinæ voluntatis, consecrarunt se per hoc votum Vicario Christi, ut ipse dispiceret, quoniam potius ad majorem Dei gloriam essent

mittendi. Ipsa vero persona Societatis (inquit) non se debet intromittere, nec ullo modo procurare, ut vel eat, vel consistat in uno loco potius, quam in alio, sed debet esse omnino indifferens, totam dispositionem relinquendo in manibus superioris, qui loco Dei ipsum gubernat, ad majus obsequium, et gloriam suam. Ut autem videamus, quam indifferentes nos esse hac in parte voluerit S. P. N. legimus in vita ipsius, dixisse ipsi aliquando Patrem Jacobum Lainium, sentire se desiderium ad Indos proficiendi, ad procurandam salutem gentis illius defectu operariorum misere pereuntis. Ego vero, inquit Ignatius, nihil horum desidero, rogatusque ejus rei causam, respondit, quia nos cum devoverimus summo Pontifici, ut ipse exploret ubinam majus Dei servitium obeatur, indifferentes nos esse convenit, ita ut non magis ad unam, quam ad alteram partem inclinemus. Imo (addit) si ego me sentire inclinatum, uti tu, proficisci in Indiam, conarer me impellere in partem alteram, ad attingendam illam æqualitatem indifferentiamque, quæ ad consequendam obedientiam perfectionem est necessaria. Neque ideo dicere intendimus mala esse, vel imperfecta ejusmodi desideria: sunt enim vero sancta, quia, et bonum est, ea superiori proponere, cum Deus illa inspirat. Sic enim dicit tibi P. N. gaudent superiores, sibi talia exponi: signa enim sunt divinæ vocationis ad loca, et suavis hoc modo omnia fiunt. Sed id tamen dico, ut videatur indifferentia, animique promptitudo, quam P. N. vult in nobis vigere ad eundem, manendumve in quacumque mundi parte. S. IG. p. 7, *const. 1, § 1.*

Ita 7. B. Egidius, cui S. Franciscus licentiam dederat eundi quocumque vellet, habitandique in Provincia, et Monasterio, quæ ipsi magis ariderent, omnimodam ipsi, ob ipsius merita et sanctitatem, relinquendo libertatem: quid sit? vix quadruidum in ista licentia exegit, cum magnam sentire cœpit in animo inquietudinem. Rediit igitur ad Sanct. Franciscum, petitque instantissime, ut locum, Monasteriumque ipsi designet, in quo ipsum de reliquo velit vivere, magno ipsi hanc libertatem, licentiamque stelsse, certumque se esse, liberam largamque hanc obedientiam nullam ipsi quietis partem relicturam. Boni ferventesque Religiosi pacem adimpletionem propriæ voluntatis non inveniunt, sed turbas, et amaritudinem, ac propterea, nec hunc, nec alium locum affectant,

sed sese totos in manu Dei superiorumque perfecte consistuunt, persuadentes sibi id, quod vere est, hanc esse voluntatem Dei, in qua sola conquiescunt. *ANN. FRANC. I, VII, c. v.*

COROLLARIUM V.

ORATIONIS MODICA OCCASIO. Colliges 3. *Turbati te non debere, si advertas, te modicum tempus, et occasionem habere multas orationes peragendi, cum ideo solum debeas orationi vacare, quia Deus vult eam te peragere ad laudandum ipsum, variatque tibi, et aliis dona impetranda. Hos fines autem melius obtinere possis, si ex voluntate Dei aliquid agas.*

NOTE.

Ita 4. S. Augustinus inquit: *Vis semper laudare Deum? bene fac omnia, et laudasti Deum?* S. AUG. in *Ps. CXXXVIII.*

Ita 2. Blossius dicens: *Verissima devotio ista est in verissima resignatione, abnegatione, nihili pensione, et annihilatione sui ipsius. Hanc habet, quivis divina fretus ope, Deo semper inhæret per amorem, idque perinde in penuria, ut in abundantia, in merore, ut in gaudio. Itaque qui in quibuscumque eventibus integra cum Deo pace, Deo unitus permanet, is, quid sit vera, et integra vita, veraque devotio, perspectrum habet. Et in spec. spirit. c. IX. Nihil melius postulare, nullum præstantiorem orationem fundere potes coram Deo, quam ut pelas fieri voluntatem ejus. Blossius, *fartrag.**

Ita 3. P. Baltassar Alvarez e Societate Jesu; qui cum adverteret nimium in se desiderium orationis, statuit non plus temporis orationi dare, quam obedientia permetteret, amplectens pro regula sua orationis consilium Tobie de elemosyna filio datum: *Quomodo poteris, esto misericors; si multum tibi fuerit, abundanter tribue; si exiguum tibi fuerit, etiam libenter impertiri stude. Cum enim orare sit esse cum Deo, si quo tempore ille vult opera tua uti, ipsum hac defraudes, jam non erit ipse tecum. Et, si ille tecum non sit, quomodo tua solitudo poterit esse oratio? servus faciens quidquid dominus ejus jubet, tempusque in eo expendens, quod ipse præcipit, paratus ad omnia, quæ ejus sunt obsequi, non gratis comedit panem, potesque omnem deponere scrupulum.* (*Ibid. c. XXXIV.*) Alias vero dicebat cuiquam: *Cupis proficere, orationique tuæ he-*

ne attendere, ut placeas Deo? permittas te ab eo gubernari, et incipias amorem, quem erga illum habes, in eo ostendere, quod sis contentus et paratus, quomodoocumque, et quacumque via voluerit ille te ducere, et cum eo, quod ille dare voluerit, modicum, aut multum, aut nihil. Et crede certo, te magis illi placitum, si gaudeas, et tranquillus sis cum paupertate, quamdiu ille te non eduxerit ex illa, quam si obtineres imaginariam tuam celsitatem. Satis hactenus eo modo servisti Deo, qui tibi placuit; incipias jam eidem servire, vel unico die, quomodo ipse cupit. (*Ibid.* c. xxxiv.) Cum vero quondam videret, se multis externis occupationibus premi, et proponeret Deo teneras quasdam querelas, quod sibi tempus deesset ad manendum cum ipso seorsim, factum est, inquit, hoc verbum Domini in me: Satis tibi sit, quod opera tua utar, quamvis te non habeam meum: Ex quo mansi jucundus, et lætus. Alias circa eandem materiam hoc sensit: Fieri quidem potest, ut nullis hominibus Societatis tempus desit liberum explende suæ voluntatis, sed non deerint occupationes, et opportune occasione ad explendam divinam. Quod si, ut granum frumenti fructum afferat, necesse est, ut moriatur; quæ melior, et major felicitas, quæ vero major stultitia, quam dolere de tali occupatione? Si Deus electionem nobis mortis permitteret, quamnam jucundiorē invenire possemus illa, in qua neque cantoria, neque opprobria adhibentur? quid autem aliud sunt hominum societatis occupationes, quam stationes, in quibus Deus illos ponit; spatia quædam ipsius obedientiis plena; venæ apertæ, ex quibus totus sanguis effluit propriarum voluntatum: quæ magis in oculis Dei volentem, quam lapides pretiosos in oculis Dei splendentes, quam lapides pretiosos: aptissimæ, ac tutissimæ viæ ad perfectionem? Dicebat etiam, præcipuum omnis bonæ orationis finem, et optimum fructum ex ea colligendum esse, dare Deo, quidquid a nobis petierit: magnaque cum conformitate acquiescere ei in omnibus, quæ de nobis statuerit. Et velut honesta uxor non alia de causa se exornat, quam ut marito placeat, cui si sine his ornamentis placeret, parata esset illa mox abicere, etsi ab aliis deformis haberetur, et contemneretur: ita et nos in omnibus soli Deo placere studeamus. *Ibid.* c. l.

COROLLARIUM VI.

SOLICITUDO DE FRUCTU. Colliges 6. *Te in tuis negotiis non turbare debere, si optatus fructus non sequatur, cum intentio tua ad solum beneplacitum divinum ferri debeat, quem fructum semper obtinere potes: sed et de reliquo is fructus laborum optimus censi debeat, quem providentia divina nobis concessit.*

NOTE.

Ita 1. Deus ipse dicens: *Quid est, quod debui facere vineæ meæ, et non feci? Sepivi eam, et lapides elegi ex illa, et plantavi eam electam, et edificavi turrim in medio ejus, et expectavi ut faceret uvas, et feci labruscas. Nunc ergo, habitatores Jerusalem, et viri Juda judicate inter me et vineam meam.* ISAAIE, v.

Ita 2. B. Virgo S. Birgittæ dicens: Amici Dei non habent atædiari in servitio Dei; sed laborare, ut homo malus fiat melior, et homo bonus veniat ad perfectiora. Nam quicumque voluntatem haberet sibilandi in aures omnium transeuntium, quod Jesus Christus esset vere Filius Dei, et faciendo conaretur, quantum posset, ad aliorum conversionem, licet nulli, vel pauci converterentur, nihilominus eandem mercedem obtineret, ac si omnes converterentur, sicut per exemplum dico tibi: Si duo mercenarii ex præcepto domini foderent montem durissimum, et alius inveniret aurum electum, alius vero nihil, isti propter laborem et voluntatem digui essent æquali mercede. Lib. IV, *div.* XXI.

Ita 3. Sanctus Chrysostomus sic loquens: Utinam oratio nostra aliquid proficiat! Quod si, post longam admonitionem, in iisdem vitis perseveraverint, ne sic quidem desistimus, illis, quod rectum est, consulere; quandoquidem et aquarum venæ, et si nullus veniat aquatum, manant tamen; et fontes, quamvis hauriat nemo, tamen scatebras emittunt: et amnes, etsi nemo bibat, nihilo secius fluunt; sic oportet, et illum, qui concionatur (et conversatur) quamvis nullus auscultet, tamen præstare, quidquid in ipso situm est. Si quidem hæc lex nobis, qui sacri sermonis administrationem suscepimus, a benigno præscripta est Deo. S. CURTIS. *hom.* III, in v. *Cor.*

Ita 4. Sanctus Bernardus Eugenium sic adhortans: Noli diffidere, inquit, curam

exigeris, non curationem. Denique audisti: Curam habe illius, et non cura, vel sana illum. Verum dixit quidem: *Non est in medico semper relevetur ut æger.* At melius propono de tuis tibi. Paulus loquitur: *Plus omnibus laboravi.* Non ait: plus omnibus profui, aut plus omnibus fructificavi, verbum insolens religiosissime vitans. Alias autem noverat homo, quem docuit Deus, quia unusquisque secundum suum laborem accipiet, non secundum proventum. Ita, quæso, et tu fac, quod tuum est: nam Deus, quod suum est, satis absque tua anxietate et sollicitudine curabit. Planta, riga, fer curam, et tuas explevis partes; sane incrementum, ubi voluerit, dabit Deus, non tu. Ubi forte noberit, tibi deripibit nihil, dicente Scriptura. Sap. x. *Reddet Deus mercedem laborum Sanctorum suorum.* Securum labor quem nullus valet evacuare defectus. S. BERN. I. IV, *de Consid.* II.

Ita 3. S. Ignatius, qui, si quem, omnia expertus, tamen e peccatorum cæno extrahere non potuisset, non ideo contrahebat animum, vel se angori dabat, quasi oleum et operam perdidisset, sed conscientie et offitii fructu contentus acquiescebat in alto providentie divino consilio. Idem alios, teste Ribadeneira, l. V, c. XI, facere hortabatur Angelorum Tutelarium exemplo, qui quos a Deo sibi commissos acceperunt, non erant, quoad possunt, defendunt, regunt, urgent, et ad bonum juvant; sed si voluntatis libertate abutantur illi, et inobedientes atque obstinati sint, propterea tamen nullo anguntur mærore, nulla afficiunt molestia; Curavimus, inquit, Babylonem, et non est sanata.

Ita 6. Thomas Kemp. loquens in persona Christi: Fili, desideria et sæpe accendunt, et vehementer impellunt: sed considera, an propter honorem meum an propter tuum commodum magis movearis. Si ego sum in causa, bene contentus eris, quomodoocumque ordinavero: si autem de proprio quæstu aliquid latet, ecce hoc est, quod te impedit et gravat. Et iterum: Quare vano mærore consumeris? cur superfluis curis fatigaris? sta ad beneplacitum meum, et nullum pateris detrimentum. Si quæris hoc vel illud, et volueris esse ibi vel ibi, propter tuum commodum, et proprium beneplacitum magis habendum, nunquam eris in quietudine, nec liber a sollicitudine, quia in omni re reperietur aliquis defectus: et in omni loco erit, qui

adversetur. THOMAS, *Kemp.* l. III, c. XII, § XXVII.

COROLLARIUM VII.

ZELUS ANIMARUM. Colliges 7. *Etiã tunc turbari te non debere, quando occasionem non habes proximi salutem procurandi: Quia et hanc non aliter, quam juxta mensuram beneplaciti divini procurare velle debes; et præterea voluntas cum divina conformata, optimum etiã medium est, proximo necessaria ad salutem auxilia impetrandi.*

NOTE.

Ita 1. Blosius dicens: Multo acceptius Deo est, ut cum Apostolo ex animo dicamus; *Domine quid me vis facere;* quam, si mira quædam ex voluntate propria, pro illius amore nos libenter facere velle dicamus: super omnia namque, quæ vel dicere, vel facere possemus, hoc a nobis maxime deprecetur Deus, ut intus corde dicamus: *Domine, fiat gratissima voluntas tua.* BLOSIUS in *far-rag.*

Ita 2. M. Avila cuidam scribens: Ne quæso, respicias ad id, quod faceres, si sanus esses, sed cogita potius, quam placiturus sis Deo, si in morbo tuo (aut aliquo cum Deo Dei voluntate te conformes. AVILA, II, *Epist.*

Ita 3. Bonaventura dicens: Perfectius est, adversa tolerare patienter, quam bonis operibus insudare. S. BONAV. *de grav. virt.* c. XXIV.

Ita 4. P. Balthasar Alvarez, qui, cum ægrotum quemdam visitaret, ferventem valde operarium, et conquerentem, quod in lecto jacens, nec orare posset, nec Sacrum facere, nec confessiones excipere, aliaque ministeria præstare, quæ sanus faciebat, eidem dixit pluris facere Deum, quod qui eum in morbo per mensem sustineat, ac toleret, quam quod in hujusmodi Ministeriis per integrum annum illi serviat. VTR. c. XVIIII.

COROLLARIUM VIII.

CASUS TRISTES AMICORUM. Colliges 8. *Etsi humanum sit, casibus amicorum condolere, nunquam tamen te inordinate ab eos tristari debere: cum eadem causa te movere debeat ad eos deserendos, quæ ad agendum cum iis te*

impellere debeat, scilicet beneplacitum divinum.

NOTE.

Ita 1. Christus valedicens Matri suæ, et hæc vicissim Filium dimittens ad mortem tam acerbam, quia sic Deum velle videtur S. BONAV. in *vita Christi*.

Ita 2. S. Job in oppresione liberorum id unum ingeminans : *Sicut Domino placuit, ita factum est; sit nomen Domini benedictum.* JOB. c. 1.

Ita 3. Thomas Kemp. in persona Christi sic loquens : Fili, si ponis pacem tuam cum aliqua persona propter tuum sentire, et convivere, instabilis eris et implicatus. Sed si recursum habes ad semper viventem, et mentem veritatem, non constristabit amicus recedens, aut moriens. In me debet amici dilectio stare, et propter me diligendus est, quisquis tibi bonus visus est, et multum charus in hac vita : sine me non valet, nec durabit amicitia : nec est vera, et munda dilectio, quam ego non copulo. Ita mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum hominum, ut (quantum ad te pertinet) sine omni humano optares esse consortio. THOM. KEMP. I. III, c. XLII.

Ita 4. S. Hieronymus ad Paulam : Bonus est Deus, et omnia, quæ bona facit, bona sint, necesse est. Mariti orbitas irrogatur? plango quod accidit, sed quia sic placet Domino, æquo animo sustinebo. Unicus raptus est filius? durum quidem, sed tolerabile, quia sustulit ille, qui dederat. S. HIERON. *epist. ad Paul.*

Ita 5. S. Augustinus sic adhortans : illum quære, qui deesse non potest : subtrahuntur, quæ dedit; numquid subtrahitur, qui dedit : applica ad ipsam etiam voluntatem divinam. S. AUG. in *Psal. XXXIV.*

COROLLARIUM IX.

SOLLICITUDO DE FUTURIS. Colliges 9. *Te ob malum eventum futurum inordinate angere debere, cum certo persuadere tibi possis et debeas, id futurum, quod Deo placuerit, id autem tibi malum non futurum, nisi tu per voluntatem propriam tibi in malum torqueas.*

NOTE.

Ita 1. Christus expectans usque ad Passionis tempus, et tunc ad orationem confugiens, dicensque : *Pater, si possibile est, tran-*

seat a me calix iste. Etiam alios tam sollicitè monuit : *Nolite solliciti esse in crastinum, crastinus enim dies sollicitus erit sibi ipsis. Quærite primum Regnum Dei (id est voluntatem) Dei, et hæc omnia adjicientur vobis.* MATTH. c. IV.

Ita 2. Thomas Kemp. inquires : Quid importat sollicitudo de futuris contingentibus, nisi ut tristitiam super tristitiam habeas? Crede in me, et in misericordia mea habeto fiduciam. TH. KEM. I. III, c. XXX.

Ita 3. Balthasar Alvarez, qui eum, qui sub obedientia vivit, nolebat cogitare, quid cras de se futurum esset, aut quid ipse acturus esset. Responsio enim in promptu est : faciam, quod jubeor; erit, quod vult Deus. Et ita hoc totum meum lucrum est, ut te Deum meum contentum habeam, tibi que satisfaciam. *Vita c. A.*

COROLLARIUM X.

ANGOR DE PRÆTERITIS. Colliges 10. *Neque de præteritis te tristari inordinate, sed in providentia divina, quæ ob altissimas causas talia fieri permisit, acquiescere debere, et vero etiam utilis posse.*

NOTE.

Ita 4. S. Catharina Senensis in quadam Epistola sic scribens : Si omnia peccata simul in uno homine coacervata essent, non deberent eum impedire, quominus fructum Sanguinis Filii Dei in se reciperet, modo vera fides, et spes infinitæ misericordiæ Dei in eo remaneret. Cum peccatum solummodo in mala perversaque voluntate situm sit, homo videns bonam voluntatem sibi a Deo concessam esse, debet, omni confusione spiritus abjecta, perseverare in sanctis operibus, et exercitiis, ambulareque in lumine gratiæ, quam invenit in se absconditam in munere Dei, qui bonam voluntatem in se conservat. Debet diabolo confusionem, vel desperationem suggerenti respondere : Si gratia Dei in me non esset, et ego pravæ suggestiones tuas sequerer : jam vero confido in pio Domino meo Jesu Christo, qui me semper intuebitur, ac salvum faciet, propter immensam misericordiam suam. S. CATH. in *Epist.*

Ita 2. Blossius dicens : Quando Asceta peccat, sibi soli peccatum suum imputet, magisque doleat, et deplangat, quod Deum fideissimum dulcissimumque Patrem suum offenderit, quam quod commoverit, ut gra-

vibus, vel etiam æternis suppliciis puniatur. Molestiam illius acerbæ reprehensionis, quantum tunc a Deo conferitur, non quærat effugere, sed humiliter illam, tamquam salutare antidotum sustineat. Exaggeret quidem offensas suas, non tamen desperet. Si ex lapsu factus est humilior atque cautior, res jam non usque adeo male se habet. Ergo postquam lapsus est, non nimis scrupulose perquirat, unde id acciderit, neque diutius, quam oportet, defectum suum apud se (quasi fugiens a Deo) revolvat : sed cito se in Deum recipiat, et contrito atque amanti corde ad Christum conversus (etiamsi sensibilis contritio non advenit) dicat : Domine, ego ad te confugio, culpam agnosco : propitius esto mihi peccatori. Projicio iniquitates et negligentias meas in abyssum miserationum tuarum. Renuntio omnibus, quæ tibi displicent, et quidquid tu non es, relinquo. Propono per gratiam tuam corrigere me : abluere pretioso sanguine tuo. In te spero, clementissime mi, et amabilem dexteram tuam, quæ me cadentem semper excipit, deosculor. Præstat omnino post peccatum admissionem mox reverti, quam diu in peccato discedendo occupari, detinerique. Neque enim contracta dissimilitudo melius alibi, quam in Deo deponetur, Revera cum Deus sit fons immensæ misericordiæ, non potest non succurrere, non potest non ignoscere ei, qui ipsum humiliter et confidenter invocat, etiam si is peccata totius mundi millies commisisset. Fasciculus lini in ingentem ignem conjectus, non tam repente incenditur, quam paratus est Deus veniam dare homini pro peccatis suis vere dolenti. Inter bonitatem Dei, et peccatorem penitentem, nullum prorsus medium est. BLOSSIUS, *instit. spir.* c. VIII.

Ita 3. Idem Blossius sic loquens : Asceta propter eos defectus, quos nulla ratione in se devincere potest, non perturbetur, sed Deo se resignans, reputet illos velut fimum esse, quo conspersus ager animæ suæ uberiorem fructum afferet. Deus enim navos aliquos spirituales, et modicum quid reprehensibile, etiam in charissimis electis suis sæpe relinquit (qui ut plurimum ad iram et vehementiam procliviores sunt, vel primum motum molestia longo tempore fatigantur) ut sibi, et aliis cogniti, magis humiliter, indeque gratia, quam a Domino acceperunt, velut ignis sub cinere occultetur, ac melius conservetur. Sæpe numero

accidit, ut hi, qui irresignati adhuc sunt, et grandes in oculis suis, virtilius primos in se motus despiciant, et fortius adversa quæ extrinsecus vererent, gratiores sint quam humiles, et vere resignati Dei amici. Isti enim secundum interiorem quidem hominem tranquilli in adversis permanent, sed secundum sensualitatem plerumque turbantur, atque penas exhorrent. Igitur Asceta roget Christum, ut omnem suam imperfectionem suppleat. Si longanimis fuerit, tandem ab ipso Christo et illud intus audire merebitur : Gratias tibi ago, Fili, quod defectus tuos ad finem usque patienter tolerando, mecum crucem meam portaveris. *Ibid.*

Ita 4. Idem : Sancti Patres affirmant, eum, qui Dei erga se justitiam perinde ut misericordiam, ad eternam ejusdem sui Domini gloriam exosculatur ac diligit, tam facile peccatorum omnium, et peccatorum illis debitaram plenam veniam obtinere, quam facile una aquæ guttula in ardenti fornace consumitur. *Idem, in specul.* c. IX.

Ita 5. B. Aloysius exemplo suo docuit, qui, si quid deliquisse se cognosceret, non nimia tristitia contraherebat animum, sed semet ad pedes Domini projiciens, sequæ confessione expiatarum peccatorum decernens, animoque dolens acquiescebat. Dicere item solebat, nimium de levibus erratis affligi, iudicium esse hominis semet ignorantis, qui enim se noxius, non posse esse nescium, hortum suum tribulorum, ac spinarum suapte sponte feracem esse. *Vit. I. II, c. 3.*

Ita 6. Thomas Kemp. in persona Christi hominem sic animans : Anima squior esto, et ad majorem sustinentiam accingere. Non est totum frustratum, si te sæpius percipis tribulatum, vel graviter tentatum. Homo es, non Deus, caro es, non Angelus. Quomodo tu posses semper in eodem statu virtutis permanere, quando hoc defuit Angelo in cælo, et primo homini in Paradiso. Ego sum, qui moerentes erigo sospitate, et suam cognoscentes infirmitatem ad meam proveho divinitatem. TH. KEM. I. III, c. LVII.

COROLLARIUM XI.

PERSECUTIONES. Ita Colliges 11. *Te nullius persecutionis causa irasci, aut indignari debere, cum nemo tibi nocere possit, aut plus, quam Deus permittat, te affigere; quidquid autem Deus permiserit, id totum in summum bonum tuum ordinare.*

NOTE.

Ita 1. Christus non aperuit os, cum constiteret peccator adversus ipsum.

Ita 2. S. David dicens: *Dimittite eum, ut maledicat: Dominus enim præcepit ei, ut malediceret David: et quis est, qui audeat dicere, quare sic fecerit?* L. II. Reg. XVI.

Ita 3. Thom. Kemp. sic loquens: Quis tu, ut timeas a mortali homine? Hodie est, et cras non comparet. Deum time, et hominum terrores non expavesces. Quid potest aliquis in te verbis, aut injuriis? sibi potius nocet, quam tibi: nec poterit judicium Dei effugere quicumque est ille. Th. Kem. l. III, c. XXXVI.

Ita 4. S. Antonius dicens dæmonibus, in diversis formis animalium apparentibus: Si quam Deus dedit vobis potestatem in me, ecce, irrute in me; si autem nullum a Deo ad hoc potestatem habetis, cur frustra laboratis.

Ita 5. S. Lupus, qui cum ab Attila Trojam Gallie urbem occupare volente quasiisset, qui es tu? et ille respondisset, se esse flagellum Dei, mox aperiri portas sensit, dicens: Salve flagellum Dei. Ergo, et tu latissime aperi portas cordis tui, et persecutorem cum maximo charitatis, et gaudii affectu excipe.

Ita 6. Monachus ille, qui quanto plus eum aliquis injuriis afficiebat et incitabat, tanto magis ad eum recurreret dicens: Isti sunt, qui nobis occasionem præbent ad perfectionem nostram; qui autem beatificant nos, ipsi decipiunt nos, et semitam pedum nostrorum subvertunt. Vit. PP. l. VII, c. VII, n. 4.

Ita 7. Christus S. Gertrudi, cum turbata ob aliorum persecutionem esset, dixit: Ne contristare, delector enim tua cohabitatione; ideo ut tecum maneam, mitto tibi amicos contrarios, ut, dum in nulla creatura fidelitatem reperis, ad me plenius recurras. (L. III, Inf. c. LXIII.) Alias vero eidem dixit: Singula verba detrahentium semet tibi loco virtutum, quibus exornata pervenies ad me, et ego compassiva pietate mea compulsus benigne suscipiam te. Et quanto plus conversatio tua sine culpa reprobat, eo amplius cor meum amatoria beatitudine tibi condescendit, quia per hoc efficiens mihi simillima, qui in operibus meis semper habui perversores. Et iterum, dum eidem dixit, se ideo præ cæteris creaturis, quæ in huma-

nitate ipsi deservierunt ad commoda corporalia (ut sunt vasa, quibus in infantia balneatus est) multo majorem honorem spinæ coronæ, lanceæ, etc. contulisse, ut et ipsi dilecti adversariis majorem amorem, quam benefactoribus impenderent. L. IV, c. LX.

Ita 8. P. Balth. Alvarez, dum tempestas aliqua gravis contra ipsum ferverat, tantum solatium in oratione, et Sacro ponens; in quo, cum aliquando esset valde compresso animo ex re adversa, accepit sequentia responsa. 1. *Fidelis est Deus, qui non patietur te tentari supra id, quod potes.* 2. Si Religioni ejusmodi fel deesset, quid tibi mihi causa ferendum superesset? et tunc mihi occurbat, quod si ego essem, qualis esse deberem, debuissim potius similes fellis haustus, imo etiam amariores optare; et si hujusmodi difficilia, et ingrata vitæ justis desint, idem esse, atque si Christi Domini coronæ spinæ deessent, aut auri cuspidis pretiosæ vesti. 3. Hoc fac, id est, sanguinem, et Corpus meum sume (erat enim sub sacrificio) ex quo vires accipias ad angustias tuas ferendas. 4. Conquiesce, et in hoc te solare, quod hæc tua pressura geratur, vidente et cognoscente Deo, qui etsi possit, non tamen illam removet, etiamsi plus te diligit, quam tu te ipsum. Sed et ipse se ipsum animabat, et spiritum resumebat, alloquens se ipsum, et dicens: Erras, si cogitas te integrum, et non bene contusum, perventurum ad cælum: cælorum enim regnum est detruentorum, tentatorum, contemptorum regnum, et qui hæc, et similes alias ærumnas, et calamitates experti sunt. Quomodo igitur aures inter tot adeo celebres, et decantatos duces, et capitaneos comparere, adeo timidas! Vit. c. XL.

COROLLARIUM XII.

DESOLATIONES. Colligæ 12. *Etiam in summis desolationibus te perfectam animi æquilibrium servare debere; cum semper tibi solida illa, quam querere debes consolatio, ex voluntatis divinæ adimpletionem supersit.*

NOTE.

Ita 1. Christus tristis usque ad mortem usurpans illam orationem: *Pater si possibile est etc.* RODRIG. p. 1, tr. VIII, c. LXXXIX.

Ita 2. Amicus ille Christi, qui post quinquennale desolationem Angelos consolari volentes respuit dicens, abunde sibi ad con-

solationem sufficere, quod Dei in se voluntas perlicetur.

Ita 3. Alcius Dei famulus dicens: Jam quadraginta annis Domino servio, et in oratione me exerceo, nunquam tamen ullam in eo consolationem, vel gustum habui; quo tamen die in eam incubo, eo magnum postea in me vigorem ad quælibet virtutis exercitia subeunda sentio; at si quo die eam omitam, eo adeo torpidus et flaccidus sum ut me ad opus aliquod bonum faciendum ne a terra quidem alæ valeant sustollere. RODRIG. l. c.

Ita 4. S. Catharina Senensis, sic seipsam desolationis tempore alloquens: Tu vilissima peccatrix, nullis consolationibus digna est. Quid enim? nonne tibi satis fuerit, si non damneris, etiamsi toto vitæ tuæ tempore has cruce, et tenebras ferre deberes? Certe non ideo elegisti servire Deo, ut hic consolationes ab eo recipias, sed ut in cælo fruaris illo in æternum. Surge igitur, et consuetæ exercitia tua prosequere, Domino quo tuo fidelis permane. *Idem*, tr. VIII, c. XXVII.

Ita 5. Mitula dicens: Infinitus plus est, ac dignus, in adversitatibus, cruce, desolationibus, ariditatibus, et tentationibus jugiter vivere, si id ipse ita velit, quam quocumque gustus, consolationes et contemplationes habere, Dei voluntate cum his non concurrente. *Avila in c. XVI Audi filia.*

Ita 6. Preclare Taulerus in hunc modum; Postquam homo ab omnibus abstractus jam puer esse desinit, et abunde refoecillatione divinæ dulcedinis roboratus est, tum Deus panem cibarium ei porrigit, utpole viriles annos in spirituali vita assecuto; expedit prorsus, ut ille solido, duroque cibo pascat, nec decet eum deinceps lacte foveri. Necessè est, ut ipse, jam puerilibus ludis relicto, negotiari, et victum suo labore conquirere, cœlique sævitiam ac tempestates perferre discat. Deus igitur vastam, tenebrosam, desolatamque viam illi proponit, per quam eum deducens auferet et occultat ab eo dona omnia, quæ illi unquam largitus fuerat. Hic jam homo totus sibi ipsi relinquatur, ita ut nullam Dei notitiam in se remansisse putet. Omnia exercitia sua, et quocumque facit aut dimittit, prorsus insipida sunt, unde et anima illius præ lædio in illis dormitat. Vix ad momentum in pia aliqua cogitatione persistere potest, adeo instabilis est mens ejus: si ad Deum se revocat ut

illi intendat, mox inde veluti repellitur excutiturque. Totum tempus suum se perdere, et in his, quæ agit (quantumvis ea bona sint) cœlestem sponsum se offendere arbitratur; pro quibus etiam graves penas post hanc vitam se luiturum formidat. In initiis conversionis ejus volens cum Deo ad se allicere, sicut auceps avem esca objecta allicit, crebro suis illustrationibus visitabat, suavissimoque amoris sui igne inflammabat, et dulcedinem suam gustare faciebat, muneribus gratiæ suæ voluntatem ejus ita trahens, ut quidquid ipse vellet, etiam ille vellet. At nunc alia via ei gradiendum est. Jam enim Deus austeritatem præterdit, et dura atque aspera exhibet. Unde ille sibi derelictus gravissimam in se rebellionem sentit, et talem, ac tantam pressuram plerumque incurrit, ut utrum Deum unquam bene haberit, vel etiamnum habeat penitus ignoret. Tam acerbò dolore coarcelatur, ut amplissima mundi spatia illi nimis angusta esse videantur. Deum non sentit, Deum non cognoscit, et tamen cœtera omnia nihil eum delectant, nihil sapiunt. Ipse itaque pendet velut inter duos parietes, in quorum neutro requiem capere potest. Non est, quo se vertat, non est, quod agat, nisi hoc tantum, ut secessum recipiat, et dicat: salve amaritudo amarissima, gratia plena. Certe si infernus in hac vita haberi posset, gravius inferno sibi videretur esse impense amare Deum, et tamen eodem dilecto penitus carere. Jam vero fœdæ acerbæque cogitationes et vitia, quæ jampridem se vicisse credebatur, vires in eo resumunt, gravissimeque illum impugnant, et forte molestius, quam olim, cum iisdem vitiis male subjectus viveret. Sed plerumque, quo sacraliora sunt tempora, eminentioresque Solemnitates, eo magis affligitur, obruiturque impedimentis, ita ut nec unam orationem Dominicâna, vel salutationem Anglicam libere explere possit. Insuper permittit Deus, ut omnis vita et conversatio ejus, tamquam vana a plurimis irrideatur, utque ipse etiam ab his, qui boni esse, et exteriori sanctitate præcellere videntur, viliis habeatur, contemnaturque. Tu quisquis hæc experieris, non declines ad vana solatia, sed esto fidelis cœlesti sponso, viriliter age, probe te gere, nam certissime Deus tui tibi proximus est. Tantum vitæ fidei stipite fortiter innitere, indubitanter melius habebis, omnia prospere cedent. Sed quid dicimus, cum hujusmodi desolato ac misero homini,